

Василь ГАМАН

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

В умовах ускладнення фінансово-економічної кон'юнктури кожне підприємство як учасник ринку перебуває під потенційною загрозою зниження прибутковості, неплатоспроможності, унаслідок чого його може очікувати банкрутство. У зв'язку з цим актуалізується питання вироблення стратегії і тактики ефективного фінансового менеджменту підприємства, важливою складовою якого є активізація інноваційно-інвестиційної діяльності.

Інноваційно-інвестиційна діяльність передбачає вкладання коштів у створення або вдосконалення нових конкурентоспроможних технологій, продуктів чи послуг, пошук організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного характеру для покращення структури та якості виробничої і соціальної сфер. За умови потенційної економії витрат така комплексна діяльність стає одним із ключових факторів ефективного розвитку національних економік постіндустріального типу [1, с. 57]. Інвестування коштів у інноваційні програми і проекти в Україні має забезпечити створення інноваційних продуктів, які є результатом науково-дослідних або дослідно-конструкторських розробок, у вигляді якісно нових технологічних процесів, виробничого обладнання, знань, елементів інфраструктури тощо. Без такого роду продуктів неможливо забезпечити стійке економічне зростання у системі глобалізованої економіки.

За умов недостатньої забезпеченості підприємств різними видами ресурсів, особливо фінансовими, процес інвестування інноваційної діяльності може бути сильно ускладнений. Жорсткий дефіцит фінансування вимагає ефективного управління та раціональної організації як окремих стадій капіталовкладень в інноваційну діяльність, так і процесу інвестування в цілому.

На нашу думку, ефективним способом вирішення цієї проблеми є побудова та впровадження системи організації інвестування інноваційних процесів. Пропонований підхід до формування даної системи заснований на застосуванні системного підходу, методів організаційного проектування та інвестиційного аналізу. Найбільш істотним і важливим є застосування системного підходу до організації інвестування інноваційних процесів.

Система – це упорядкована сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних частин, що володіють певними властивостями і становлять єдине ціле. Визначення системи має на увазі перелік декларованої мети і особу, яка представляє об'єкт або процес у вигляді системи [2, с. 48].

Таким чином, системна концепція організації інвестування інновацій полягає у наступному: процес розробки і реалізації інноваційних проектів підприємства є системою, в якій найбільш важливим вступає організаційний аспект цього процесу, причому основною метою даної системи можна вважати ефективну організацію капіталовкладень в інновації. Така система, з одного боку, розглядається як елемент (підсистема) системи більш високого рівня ієрархії, а з іншого боку, є сукупністю її елементів (підсистем).

Для аналізу ефективності інвестиційних процесів у інноваційній діяльності підприємства необхідний її постійний моніторинг. У зв'язку з цим потрібно визначити рівень ефективності управління інвестиційною діяльністю на основі зіставлення досягнутих результатів з прогнозними, визначити ступінь впливу реалізації інноваційно-інвестиційних проектів на фінансовий стан підприємства і прийняти рішення щодо закриття неефективних проектів та реінвестування капіталу.

Механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю передбачає врахування низки факторів, що впливають на планування інноваційної діяльності. Їх можна класифікувати наступним чином:

- за джерелом виникнення (внутрішні та зовнішні);
- по типу (технологічні, економічні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні, культурні, політичні, правові);
- загальні і специфічні (до загальних факторів належать циклічні коливання в економіці, а до специфічних – науково-технічний потенціал виробництва, активність менеджерів підприємства) [3, с. 73].

Серед основних факторів, які необхідно враховувати при розробці інноваційної стратегії, слід виділити:

- життєвий цикл суб'єкта господарювання (в залежності від стадії життєвого циклу оптимальним буде певний тип інновацій);
- життєвий цикл інновації. Аналіз життєвого циклу даної інновації та постійний його моніторинг дозволяють підприємству швидко адаптуватися до мінливих умов зовнішнього і внутрішнього середовища.
- життєвий цикл технології в галузі і зміна технологічних укладів. Проблема аналізу життєвого циклу технології полягає в обмеженому доступі до інформації (обсягу інвестицій і витрат конкурентів, відсутність аналогічних технологій, які пройшли всі стадії життєвого циклу), як наслідок, аналіз даного чинника здійснюється за допомогою експертної оцінки [4, с. 63]:
- тип інновацій, у який здійснюється вкладення коштів;
- існуючу інноваційну інфраструктуру;
- положення підприємства на ринку і дії конкурентів. При цьому слід звертати увагу як на поточні дії, так і на минулі стратегії, що дозволить приймати оптимальні рішення.
- правову і політичну кон'юнктуру, можливість участі у державних і регіональних інноваційних програмах, податкову політику держави;
- можливість залучення коштів (державного бюджету, українських і зарубіжних інвесторів, банківських кредитів);
- можливість залучення або підготовки персоналу необхідної кваліфікації в силу творчого характеру інноваційної діяльності та, відповідно, потреби у висококваліфікованому персоналі;
- ризики здійснення інноваційних проєктів (науково-технічні, фінансові, інвестиційні, комерційні, політичні та ін.).
- можливі соціальний та економічний ефекти від здійснення інноваційної діяльності.

Врахування усіх факторів можливе при використанні різних підходів, проте очевидним стає те, що механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю повинен будуватися на основі системного врахування впливу чинників і методології, що дозволяє приймати оптимальні рішення в умовах невизначеності.

Таким чином, можна зробити висновок, що інноваційна діяльність на підприємстві як фактор конкурентоспроможності може забезпечити стійке зростання у довгостроковій перспективі та поліпшити показники діяльності в цілому. Однак для оптимального розподілу коштів між об'єктами інвестування необхідна розробка механізму збалансованого управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. В умовах обмеженості ресурсів даній проблемі слід приділяти підвищену увагу.

Отже, організація управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на підприємствах повинна носити комплексний характер і складатися з послідовного виконання цілого ряду заходів, а також сприяти виявленню можливих шляхів оптимізації інвестування в інноваційну діяльність підприємства.

Література

1. Ушеренко С.В. Мінноваційно-інвестиційна діяльність українських підприємств: сучасний стан і пріоритети активізації / С.В. Ушеренко // Економічний часопис-XXI. – 2014. – № 7-8(2). – С. 56-59.
2. Селютина Л.Г. Современные аспекты управления инновационно-инвестиционной деятельностью предприятий строительного комплекса / Л.Г. Селютина, Т.В. Малеева // Теория и практика общественного развития. – 2015. – № 4. – С. 47-49.
3. Хакимова К.Р. Современные подходы к управлению инновационно-инвестиционной деятельностью предприятия / К.Р. Хакимова // Актуальные проблемы экономики и менеджмента. – 2015. – № 1. – С. 71-75.
4. Кузнецов И.М. Анализ инвестиционной и инновационной деятельности предприятия / И.М. Кузнецов. – М. : Лаборатория книги, 2010. – 79 с.

Віра ГАМАН

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

За сучасних реалій розвитку економіки України дослідження відношення до банкрутства в суспільстві є суперечливим: феномен банкрутства одночасно слугує засобом усунення з ринку неконкурентоспроможних виробників, але визнання банкрутами великої кількості підприємств призводить до зниження рівня економічного розвитку держави.

Банкрутство, будучи одним з інститутів ринкової економіки, може розглядатися як сукупність механізмів управління економічним суб'єктом в умовах кризи, що забезпечують оздоровлення підприємства, або його ліквідацію. Механізм управління у процедурах банкрутства розуміється нами як формальне моделювання передачі інформації в господарських процесах, що вимагають збору, обміну та агрегування даних, розподілених серед безлічі незалежних суб'єктів, що мають різнобічні й суперечливі інтереси. Тут слід звернутися до теорії економічних механізмів, яка розглядає питання найбільш оптимального використання інформації, необхідної для ефективної організації та функціонування як ринкової, так і планової економіки [1, с. 38]. Управління в процедурах банкрутства, як правило, передбачає більш значне адміністративне регулювання, ніж при стабільному функціонуванні суб'єкта господарювання.

Економічний стан підприємств формується під впливом багатьох факторів, негативний вплив яких часто веде до кризи. Оцінка фінансового стану підприємств вважається важливим аспектом оцінки його діяльності. Економічний стан відображає вміння суб'єкта господарювання забезпечувати власну діяльність, безперервно підтримувати платоспроможність та інвестиційну привабливість.

Фінансовий аналіз виступає одним з основних інструментів, що дозволяють оцінити внутрішню і зовнішню фінансово-господарську діяльність підприємства. Оцінка фінансовий стан підприємства означає визначення якості його фінансового стану. За допомогою аналізу фінансово-господарської діяльності можна передбачити настання банкрутства, тому керівництво підприємства має можливість здійснити антикризові заходи для попередження банкрутства. Одним з найбільш ефективних способів оздоровлення є аналіз неплатоспроможності підприємства [2, с. 59]. Інформаційну базу для аналізу ризику банкрутства складають дані бухгалтерського обліку: статистична, бухгалтерська і податкова звітність, установчі документи, положення про облікову політику, нормативні правові акти, накази.